

343. 121.5

Szerző Pásztor Árpád

Cím Délelőtt a törvényszéken...

Hely

Idő

"1913"

Személy

Forrás:

Az Est

Bp.

1910

1/20

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

Délelőtt a törvényszéken...

Tegnap délelőtt a törvényszéken voltam. Nem volt semmi dolgom, csak egy kíváncsiságból. A kapu alatt ki van függesztve az aznapi tárgyalások rendje, de sok hasznát nem venni ennek, mert a téli reggelen nem ég a lámpa és a litografált lapot nem lehet elolvasni. A nagy folyosókon csend, csak egy ablakmélyedésben szorongat egy ügyvéd valakit. Elmenőben hallom: »Jó lesz kiegyezni...«

A főtárgyalási terem előtt nagyobb a csoportosulás. Különös népség. Csupa 18—20 éves suhanc, a külső József- és Ferencváros gyermekei. Ruhájuk élesrevasalt nadrág, kemény angolutánzatu osztrák szövethől nyitott kabát, alatta szvetering, a nyakon háromszor is átcsavart horgolt kendő, a fejük bubján pedig lehajtott elejű, begyürt kis puha kalap. Csupa jassz, Budapest apacsa, a Városliget és Népliget fiatalsága, a kikről egy-egy apró rendőri hirben szoktunk olvasni.

— Szándékos emberölési kísérlet! — magyarázza az egyik. — Egypár hónapot biztosan kap.

— Látod, a Rudi a múlt évben rálőtt az apjára, mégse csukták be... mutat egy másik a Rudira, a ki szétvetett lábbal, hetykén áll a csibészek között.

— Szépen csukták be! — nevet.

Ezek a »hallgatók« vonulnak be a tárgyalási terembe és foglalják el a közönség helyét. Odabent kellemes, fűtött meleg, a vádlottak és tanuk padján csupa jó pajtásuk jelenik meg, ez a délelőtt sokkal érdekesebb és kellemesebb minden mozinál és Nick-Carternél.

Csak két lámpa ég, a falon fél árny, fél világosság játszik Lotz freskoival. Odalent türelmetlenül járkálnak fel és alá az esküdtek.

— Már vagyunk huszonötén! — mondja az egyik — nem értem, mért nem kezdik. Csoportokba verődnek és tíz perc múlva mind szociológussá válnak. Érdekes, hogy a levegő mennyire összetömöríti az embereket, és a ki odakint soha nem gondolt törvényszékre, tárgyalásra, itt csak arról, lelkiismeretről, társadalomról, törvényről beszél. A Népszava legutóbbi híres felmentéséről van szó.

— Büszke voltam, — mondja egy esküdt — mikor a bíróság ki-mondta, hogy nem bűnös.

— A törvényszeknek meg sem az a hivatása, hogy tekintélyeket lerontson, — mondja egy másik, alighanem tökepezés konzervatív.

— Nem tekintélyeken épül az állam — mondja a demokrata.

— Dehogyan nem — feleli a konzervatív.

— Az állam szociális elveken és gazdasági alapon épül! — hallatszik a replika.

Egy másik csoport külön ül. Azok betegségeikről beszélgetnek.

— Egész éjjel szublimátos borogatás volt a lábamon — hangzik a panasz.

— Hát én? Nyolcadikán még tüdőgyulladásban feküdtem...

Amott a Pallós-ügyről beszélnek, Magyarország szégyenéről, a miniszteriumok könnyelműségéről, befolyásos mágnáskijárókról, zsidókról, csupa aktuális forrongás az egész terem.

Egyszerre besiet egy esküdt:

— Hallatlan, már háromnegyed tíz és nem kezdik, mert nincs védőügyvéd.

Valami egészen jelentéktelen gyilkossági kísérleti ügyről, inkább gyerekcsínyről van szó, minek ide védőügyvéd. Keresni nem lehet vele.

Szenzáció sem lehet belőle, tehát még a hivatalból kirendelt ügyvéd se jelenik meg. Nem érdemes.

— Disznóság — mondja valaki — 1800 ügyvéd van Pesten és ide egy se jön. A folyosóról kell valakit behuzni. Balázs doktor ur, talán maga vállalhatná el — fordulnak az egyik esküdthez.

— De hát az elvetési jog? — mondja az egyik esküdt. — Balázs ügyvéd ur csak úgy lehet védő, ha elsőnek véletlenül az ő nevét huzzák ki és az ügyész elveti.

Valahogy mégis megegyeztek, mert bevonult a törvényszék, a folyosóról behívtak egy ügyvédet, az öt percig a védői helyre ült, a míg az esküdtszék megalakult, azután helyét az esküdtből védővé előlépett ifj. dr. Balázs Dezső foglalta el.

A hallgatók tere ezalatt teljesen megtelt. Az intelligensebb ruházatauk átmásztak a jogászközönség számára fentartott helyre, a jogászközönség pedig a sajtó padjaira. Két fiatal leány is ott szorongott a hallgatók között, udvarlóikkal jöttek, — a kalapjuk után itélve alighanem vidékiek.

Jön a vádlott. Sánta, kis 17 éves fiu. Vacula Lajosnak hívják. Fegyőr kíséri, de az után még egy fegyőr tűnik fel, azelőtt egy 18—19 éves.

Iktatószám	Budapestre vonatkozó újságcikkek			Osztályozás
				Tárgy
	Szerző	Hely		
	Cím	Idő		
	Forrás:	Személy		
	(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	
			Helyszám	

nek látszó leány. Ma mint tanu szerepel.

Mivel vádolták Vacula Lajost? 1912 október 1-én rálőtt Scholler Móric rendőrré Seelinger András temetésén. Seelinger egyik barátjának volt a bátyja és valami veszekedésből kifolyólag Scholler Móric lelőtte. A rendőr a temetés napján éppen szembe került a temetési menettel, a mely megismerte... Gyilkos! Gazember! Le kell lőni! kiáltoztak feléje — és Vacula Lajos feléje sütötte öt koronáért vásárolt revolverét. Ez volt a vád.

Maga az eset majdnem érdektelen. Azonban érdekes a jasszok szövetekezete. A tanuk egy része azelőtt szintén vád alatt állott ebben a pörben. De azután szabadon beszéltek magukat. Most mind vigyáz, hogy önmagának ne ártson és a legügyesebb ravaszsgal kerítik a hurkot.

Vacula köré... A vádlott hiába mond akármit védelmére, a tanuk, barátai, ismerősei ellene vallanak.

A fegyőrös leány kerül a bíró elé. Hujber Lujzának hívják. Tolvajlással van vádolva, Mari nővérét egy más ügyből kifolyólag csukták le. Szép arcu, elzüllötten nevető-

szemü leány.

— Mikor született? — kérdi a bíró.

— Nem tudom — feleli a leány.

— Hány éves vagy?

— *Tizenhárom!* — hallatszik a válasz.

Általános csodálkozás, moraj, megdöbbenés. Mindenféle titkos gondolat és ijedelem, hogy hol élünk, mi van odakünt a külvárosban. a melyik körülöleli a mi Budapestünket álcstillógásával, üzleti életével, nagyzó zajával. Élünk valahol, de sejtelmünk sincs róla, hol? Ime egy tizenhárom éves leány. Erről nem vallatják, de kitetszik a vallomások során, hogy a jasszok szeretője, barátja, egy pillanatig nem habozik a bíró előtt, hanem egyenesen, okosan, ravaszon, sőt céltudatos gonoszsággal vall Vacula ellen... Tizenhárom éves.

Aztán még egy érdekessége van a tárgyalásnak. Jön Scholler Móric rendőr. Csinos, takaros, kis kihegyezett bajuszu, igazi magyar típus. Somogyban született, a beszéde tudunaias, parasztos.

— Vallása? — kérdi a bíró.

— Izraelita — hangzik a felelet.

Ujabb csodálkozás a hallgatók, az

esküdtek között. Mert nagyon kevesen tudják, hogy a Dunántul egyes falvaiban egész sereg zsidó földműves, gatyás paraszt él. Ezek közül való Scholler Móric is.

Különböen pedig tipikus rendőr, vallomása tipikus rendőrvallomás. Az egyik esküdt megkérdezte tőle, hogy miért lőtte le Seelinger Andrást?

— Hivatalos eljárás közben inzultált és szolgálati forgópisztolyom használatát provokálta...

Ennyi az egész.

Még csak a védőügyvédéről. Ott, az esküdtek előtt vette át a védelmet, semmit az esetről nem tudott, mégis igen formás, ügyes, megindító beszédet mondott. Ki a kart tenni magáért esküdt-társai előtt. Azt kérte a bíróságtól, hogy mentse fel a sánta fiut és ítéljék csak javító nevelésre.

Az esküdtbírósg így is ítelt. A jasszok meglegedetten vonultak ki a külső József- és Ferencvárosba.

— Szépen csuknak be egy ilyen kísérletért! — hangzott a Rudi beszéde, a mikor befordultak a Váci-körut felé.

Pásztor Árpád.